

Centralna Komisja Egzaminacyjna

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione do momentu rozpoczęcia egzaminu.

Układ graficzny © CKE 2010

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

dysleksja

**EGZAMIN MATURALNY
Z JĘZYKA UKRAIŃSKIEGO**

POZIOM PODSTAWOWY

MAJ 2010

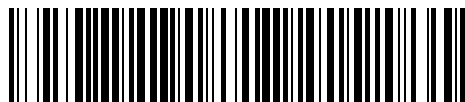
Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 14 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin..
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
5. Możesz korzystać ze słowników językowych.
6. Na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
170 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 70**

*Część I – 21 pkt
Część II – 49 pkt*

MOU-P1_1P-102

Ча́сть I – rozumienie czytanego tekstu

Прочитай уважно уривок тексту Андрія Шестакова *Винний, тому що вільний...*
Дай відповіді на запитання. Відповідай тільки відповідно до тексту і лише власними словами, якщо у завданні не передбачено інше.

Андрій Шестаков

Винний, тому що вільний...

1. Щоб зрозуміти сутність явища, осяжного розумом і чуттям, треба вийти за його межі. Саме так Сергій Параджанов і споглядав на українське мистецтво — «очима космосу». То був космос його власної душі, яка спромоглася висловити те, чого не могли бачити люди, які тут народилися. Адже він був «громадянином Всесвіту», воістину вільною людиною — непередбачуваною і «неймовірною», порушником спокою в очах наглядців ідеологічного і мистецького благочиння і магнітом для усього небуденного. Він не вписувався у запропоновані обставини, випорскував поза часові та географічні межі. Тому, певне, через надмірність своєї натури, якій було завжди тісно — серед прописних істин, художніх шаблонів, — відчував себе якимось «прибульцем».
2. Як мандруючий у часі актор, він був приречений «придурюватись» і поневіритись по планеті в пошуках самого себе і знаходити своє віддзеркалення в інших людях, у неадаптності оточуючого світу. Відтвореної ним «його» України (і Вірменії, і Грузії) не існує в природі.
3. Наявна вона — міфологічна — лише в примарному світі фільмів цього Великого Містифікатора. Вся етнографічна фактура потрібна йому лише для того, щоб показати, що в основі всього лежить єдина матриця загальної світової культури, яку кожен Поет перекладає на мову свого народу.
4. Як художника його найбільше надихала Біблія — найперша «теорія кіно». Адже Книга Буття, описуючи створення світу, говорить, що Господь як первинний «будматеріал» використовував світло. А єдине мистецтво, яке оперує мінливістю світла, — саме кінематограф. І немає ліпшого мистецького витвору, який спромігся б стати уособленням зліпка вічності, ніж кінокадр. Тож керуючись біблійним прикладом, він працював так, наче б до нього кіно ніхто ще не знімав.
5. Фільми Параджанова стали своєрідним «театром образів», де геть не було літератури, Логосу і домінував інтуїтивно-зоровий образ. Він конструював новий, безмовний художній світ, звертаючись передусім до чуттєвого начала. Його творчість унаочнила шлях до Прозріння — саме образність, а не логічні побудови, недолугі вказівки раціо. Осяяння — здобуток не інтелекту, а внутрішнього чуттєвого світу, натхненного зовнішнім. Параджанов повернув кіномистецтву Образ, дитя емоційного сприйняття світу.
6. У його житті було стільки суперечливого і фантастичного, що він мав би написати не спогади, а роман на кшталт «Осені патріарха», як Маркес, чи «Гри в бісер», як Гьоссе. Гідною сторінкою цього роману міг би стати, наприклад, його лист, надісланий у пору «сірого безчасся» Брежнєву: «У зв'язку з тим, що моя творча діяльність тут нікому не потрібна, прошу випустити мене до Персії». Як справжній Магістр Гри він навіть не переймався тим, що Персії давно вже не існує. [...]

7. Усе життя Параджанов іронізував, кепкував зі смерті й влади, яка постійно цькувала його, будучи об'єктом його сарказму. Тож геніальний містифікатор із його навіженими витівками швидко набрид владі. [...] І його викреслили з українського кіномистецтва...
8. [...] Сергій Параджанов народився в тодішньому Тифлісі 9 січня 1924 року. У 1949—60 роках працював асистентом режисера на Київській кіностудії імені Довженка. У 1952 році закінчив режисерський факультет ВДІКу, де вчився в майстерні Ігоря Савченка. Дебютом режисера в кіно став фільм «Андрієш» (1954). Потім була ще низка документальних і науково-популярних картин — «Наталія Ужвій», «Думка», «Золоті руки», які він сам розцінював не інакше як «мотлох».
9. 1965 року за мотивами творів Михайла Коцюбинського він поставив фільм «Тіні забутих предків», у якому вперше яскраво позначилася експресивна й романтична, метафорична манера кінохудожника. На кількох міжнародних кінофестивалях ця кінофантазія удостоїлась багатьох премій, а ім'я Параджанова тепер згадується в усіх кінодовідниках серед найславетніших корифеїв світового кіно. Друга значна його робота як режисера і сценариста — фільм «Цвіт гранату» — створена вже на «Вірменфільмі». Після третього ув'язнення, у 1984 році, Сергій Параджанов поставив за мотивами грузинського фольклору фільм «Легенда про Сурамську фортецю». 1988 року вийшла його остання картина — «Ашик-Керіб» за однойменною поемою Лермонтова.
10. А от від київських «корманчів культури» він так і не одержав будь-якої підтримки. [...] Він опинився в шкурі самотнього вовка, обкладеного прапорцями. Свого часу Олександр Довженко та Ігор Савченко, які заклали славні традиції українського метафоричного кінематографа, так само змушені були працювати хіба що на одну соту своєї творчої сили. Параджанов теж залишився автором усього чотирьох повнометражних художніх стрічок. Непоставлених фільмів у нього більше, ніж у будь-якого іншого режисера. [...]
11. А він же міг усе: зняти ліричну кіноелегію про телеграфний стовп, поставити балет «XIX з'їзд КПРС» у Георгіївській залі Кремля, екранізувати телефонну книгу в жанрі триллера. Існує легенда, що Параджанов таки поставив «Гамлета» ... в зоні. Сам він казав: «Мені досить обкладинки пошматованого сценарію, щоб зробити геніальний фільм». Останній воістину грандіозний задум «Слова о полку Ігоревім» він не зміг уже навіть розповісти, хоча продуманий він був Параджановим до деталей. Тоді через хворобу він розмовляв через силу, тож вдалося записати на відеокамеру лише малу частку його сповіді.
12. [...] Відзнятий ним матеріал завжди виглядав таким химерним, що, здавалося, його ніяк не можна було зв'язати до купи. Це були непок'єднані шматки. Шокувала його безжалісна, садистична пристрасть до монтажу, коли він вирізав, здавалося б, найцікавіше. Він відповідав: «Найталановитіший кадр — той, якого глядачі не побачать. Я роблю такі фільми, щоб глядач головне дофантазував, і кожен бачив у моєму — свій фільм». Саме така багатомірність і багатолікість стали провідним задумом творення нового Всесвіту — українського поетичного кіно. А Параджанова зробили визнаним символом цього новаторського шляху.

Завдання

Завдання 1 (1 бал)

На основі 1 і 2 абзаців поясни, яке значення, за автором, має поняття «громадянин Всесвіту».

.....

.....

.....

.....

Завдання 2 (1 бал)

Яка Україна (Вірменія, Грузія) відтворена Параджановим? Сформулюй відповідь на основі 2 і 3 абзаців.

.....

.....

.....

.....

Завдання 3 (2 бали)

Аналізуючи 4 абзац, розкрий суть порівняння Книги Буття з кінематографом.

.....

.....

.....

.....

Завдання 4 (2 бали)

Розмірковуючи над 5 абзацом, поясни значення вислову *театр образів*.

.....

.....

.....

.....

Завдання 5 (1 бал)

Беручи до уваги 6 і 7 абзаци, поясни ставлення С. Параджанова до смерті і влади в період “сірого безчасся”.

.....

.....

.....

Завдання 6 (2 бали)

Добери синоніми до наведених слів, беручи до уваги 8 і 9 абзаци:

дебют – манера –

мотлох – значний –

Завдання 7 (2 бали)

Поясни метафору «самотній вовк» у відношенні до таких митців як О. Довженко, І. Савченко та С. Параджанов. Сформулюй відповідь на основі 10 абзацу.

.....
.....
.....

Завдання 8 (1 бал)

Які фільми С. Параджанова належать до його найкращих робіт? Зазнач правильну відповідь:

- а) “Золоті руки”, “Ашик-Керіб”;
- б) “Цвіт гранату”, “Легенда про Сурамську фортецю”;
- в) “Тіні забутих предків”, “Цвіт гранату”.

Завдання 9 (2 бали)

У чому полягає поетичне кіно С. Параджанова? Вкажи чотири абзаци, у яких автор розповідає про це.

.....
.....
.....

Завдання 10 (2 бали)

Поясни яку роль С. Параджанов доручав глядачеві (12 абзац).

.....
.....
.....

Завдання 11 (1 бал)

З наведених слів випиши поняття з галузі кіномистецтва (абзаци 1, 4, 7, 12): шаблон, кінокадр, мінливість світла, містифікатор, монтаж.

.....

Завдання 12 (2 бали)

На основі цілого тексту та 9 абзацу поясни фрази:

- 1. експресивна манера кінохудожника
- 2. метафорична манера кінохудожника

.....
.....
.....
.....

Завдання 13 (2 бали)

Беручи до уваги фрагменти тексту А. Шестакова, розкрий значення заголовка.

.....

.....

.....

.....

Część II – pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu. Wybierz jeden temat i napisz wypracowanie.

Temat 1: Використовуючи пролог до поеми Івана Франка *Мойсей* та пригадуючи зміст цілого твору, зверни увагу на біблійну основу твору та розкрий значення пророка-будителя у процесі переродження етнічної маси в новий тип спільноти.

Іван Франко

Мойсей
Поема

Народе мій, замучений, розбитий,
Мов паралітик той на роздорожжю,
Людським презирством, ніби струпом, вкритий!

Твоїм будучим душу я тривожу,
Від сорому, який нащадків пізних
Палитиме, заснути я не можу.

Невже тобі на таблицях залізних
Записано в сусідів бути гноєм,
Тяглом у поїздах їх бистроїзних?

Невже повік уділом буде твоїм
Укрита злість, облудлива покірність
Усякому, хто зрадою й розбоєм

Тебе скував і заприсяг на вірність?
Невже тобі лиш не судилось діло,
Що б виявило твоїх сил безмірність?

Невже задарма стільки серць горіло
До тебе найсвятішою любов'ю,
Тобі офіруючи душу й тіло?

Задарма край твій весь политий кров'ю
Твоїх борців? Йому вже не пишаться
У красоті, свободі і здоров'ю?

Задарма в слові твому іскряться
І сила й м'якість, дотеп і потуга
І все, чим може вгору дух підняться?

Задарма в пісні твоїй ллється туга,
І сміх дзвінкий, і жалощі кохання,
Надій і втіхи світляная смуга?

О ні! Не самі сльози і зітхання
Тобі судились! Вірю в силу духа
І в день воскресний твого повстання.

О, якби хвилю вдать, що слова слуха,
І слово вдать, що в хвилю ту блаженну
Вздоровлює й огнем живущим буха!

О, якби пісню вдать палку, вітхненну,
Що міліони порива з собою,
Окрилює, веде на путь спасенну!

Якби!.. Та нам, знесиленим журбою,
Роздертим сумнівами, битим стыдом, —
Не нам тебе провадити до бою!

Та прийде час, і ти огнистим видом
Засяєш у народів вольних колі,
Труснеш Кавказ, вперешся Бескидом,

Покотиш Чорним морем гомін волі
І глянеш, як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі.

Прийми ж сей спів, хоч тугою повитий,
Та повний віри; хоч гіркий, та вільний,
Твоїй будущині задаток, слізьми злитий,

Твому генію мій скромний дар весільний.
20 липня 1905.

Тема 2: На основі наведеного уривку повісті Івана Нечуя-Левицького *Кайдашева сім'я* і твору в цілому, розкрий спосіб зображення головних чоловічих та жіночих образів.

Іван Нечуй-Левицький

Кайдашева сім'я

(уривок)

[...] Молодиці підняли гвалт на все село. Їх лайка дзвеніла, як дзвони на дзвіниці, по всьому яру, доходила до діброви. Люди з кутка позбігались і дивились в ворота й через тин. Декотрі сусіди почали вмикуватися, хотіли їх мирити і вговорювали Мотрю.

— Та це ж ті каторжні Балаші! Хіба ж ви їх не знаєте? — кричала Мотря до людей.

— Та це ж ті іродові Довбиші! Хіба ж ви їх не знаєте? — репетувала баба Кайдашиха.

— Це ж вона того вовчого заводу з чортячими хвостами.

— Та годі вам лаятись! — гукнув з-за тину один чоловік.

— Як же годі! Та це ж ті підтикані, задрипані Балаші! Хіба ж ви їх не знаєте? Це ж ті бієвські лобурі, що старців по ярмарках водять! — кричала Мотря. — Он зав'язалась, як на Великдень, а батько ходить по селі з торбами.

— Брешеш, брешеш, як стара собака! Та й брехати добре не вмієш! В тебе й до того розуму та хисту нема, — кричала Мелашка.

— В тебе вже розуму, як в дірявому горшку; стільки, як у твоєї свекрухи! — кричала Мотря, взявшись за два кілки й висунувшись в Лаврінів двір.

— Що я тобі винна, що ти мене потріпуєш? — крикнула Кайдашиха й кинулась до тину так швидко, що Мотря покинула кілки й оступилась од тину.

— Оддайте мені коня! — крикнув Карпо після всього. — Бо як не оддасте, то я й сам візьму!

— Ба не візьмеш! Оддай перше кабана та ще й доплати, — обізвався Лаврін.

— А за віщо я буду тобі платити? Твої свині скакають в мій город, а моя коняка вскочила в твій! Оддай коня, бо піду з дрючком одпирати хлів, — гукав Карпо.

— Ба не оддам! Про мене, йди в волость позивати, — кричав Лаврін.

Карпо стояв блідий, як смерть. В його голові трохи шуміла горілка. Він ухопив дрючка, скочив через тин і кинувся до хліва. З хліва в дірку, вище од дверей виглядала смирна коняка з добрими очима. Всі в дворі стояли та мовчки дивились на Карпа, всі боялись його зачіпати, бо знали, що він не спустить, як розлютується. Одна баба Кайдашиха кинулась до хліва й заступила двері.

Карпо вхопив матір за плечі, придушив з усієї сили до хліва і крикнув, як несамовитий:

— Натє, їжте мене, або я вас з'їм!

Карпо затрусив матір'ю так, що легенький хлів увесь затрусився. Баба заголосила, випручалась та навіть з двору. Карпо погнався за нею з дрючком. Але стара була прудка і так покотала з двору, як мала дівчина. Важкий Карпо в здорових чоботях ніяк не міг догнати матері.

— По спині лупи її! Виколи дрючком її друге око! — кричала з двору Мотря.

Лаврін з Мелашкою побіг слідком за Карпом обороняють матір.

Кайдашиха побігла з гори й добігла до ставка. Карпо наздоганяв її. Вона вже чула над головою дрючка і з переляку вскочила у ставок, не піднявши подола. Карпо добіг до води та й спинивсь.

— Не так шкода мені матері, як шкода чобіт! — гукнув він на березі.

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)